

EYÜPTE BİLGİ ŞÖLENİ

Bu seneki toplantıyı kendi mekânımızda yaptık. Başkan Ahmet Genç beyin makamının bulunduğu ahşap binanın altında Belediye Nikah Salonunda (eski yeriydi zaten) yeni düzenlemeler yaparak Sempozyum'un tüm etkinliklerini gerçekleştirdik. Yeni mekanımız ve yeni faaliyetlerimiz, katılanlar ve katılımcılar tarafından "müspet oy" aldığını, bana ulaşan "izlenim notlarından" edindim.

7 Mayıs Cuma günü sabah Mehterân-ı Eyüp Sultan'ın kös vurması ile misafirlerimizi açılış mekânına davet ettik. Hep birlikte sergilerimiz'in yapıldığı salonumuz'un kapısında kurdele kesimi için toplandık. Vali yardımcısı, Kaymakam, Büyükşehir Belediye Başkanı, Başkanımız, Eyüplüler, misafirler ve değerli basın mensupları ile kurdelayı estik. Üç ayrı sergimiz vardı. Önce Nimet Özata Ebrularını anlattı. Sonra ise bay-bayan Güvenç çifti çalışmalarını hakkında bilgi verdi. Çini uygulamalarındaki "ustalık" izleyicilerden tam not aldı. Önce sergi sorumlusu Yrd. Doç. Dr. Hülya Doğru, daha sonrada diğer seksiyon sorumluları sergilerini anlattılar. Sakarya Üniversitesinden Güzel Sanatlar Fakültesi Türk El Sanatları Bölümü öğretim görevlileri ve öğrencilerin el emeği, göz nuru, çalışmaları dikkat ve ilgi ile izlendi. Tüm sergilerden Belediye adına sorumlu olan Ressam Ahmet Bayındır'ın geceli gündüzlü emekleri zayı olmamıştı. Bu durum O'nuda bizide ziyâdesi ile mutlu etti.

Sergi faslından sonra toplantı için misafirler yerlerine davet edildi. Benim giriş konuşmamı müteakiben evsahibi olarak Başkanımız Ahmet Genç "Hoş Geldin ve Selâmlama" konuşması yaptı. Ardından da 20 dakika "Tarihi Eser Restorasyonları ve Kültür Sanat Programları" konulu görsel/sözel sunum yaptı. 1994-2004 yılları arasında Belediye olarak yaptığımız 10 yıllık çalışmalarını özetledi. Bilenlerin bilgisini tazelediği, bilmeyenlerin ise takdirle karşıladığı sunum ayrıca dinleyicilere CD olartak verildi. Protokol konuşmaları içinde yer alan Vali Yardımcısı (eski Eyüp Kaymakamı) Necati Şentürk'ün konuşması duygu yüklü idi. Israrlara rağmen uzun Eyüp şiirini okumadı. Özellikle "Sahâbe Kabirlerine" ilişkin Eyüp'te yaptığı çalışmalar Eyüp'lü dinleyiciler tarafından övgü ile karşılandı.

Büyükşehir Belediye Başkanı Mimar Dr. Kadir Topbaş beyin, Eyüp'e ve Başkana övgü dolu vurgulu konuşması herkesi etkiledi. Şu cümlesi âdeta hafızalara nakş oldu. "Ben Beyoğlu Belediye Başkanlığım sırasında hep Ahmet Genç kardeşimi kıskançlıkla izlemiştir. O'nun Prof. Dr. Nezih Eldem ile çalışıyor olması ne büyük nimet ve onurdu. Beraber yaptıkları çalışmaları ve bu çalışmalarda elde ettikleri verimleri takdirle takip ettim ve ettik. Kendisini ve ekibini kutluyorum. Eldem hocamada saygılar sunuyorum." Başkan Topbaş'ın takdir ve övgü dolu sözleri, bizlere gelecek 5 yıl için (2004-2009) motive edici oldu. Anladığımız bu yeni dönemde Büyükşehir Belediyesi, Eyüp Belediyesinin yanında olacaktı. Bu bizi mutlu etti.

Hocalar adına Prof. Dr. Nezih Eldem duygu yüklü bir Eyüp nostaljisi yaptı konuşmasında. Çocukluğu'nun Eyüp'ü ile, kendisinin danışmanlığını yaptığı Eyüp arasında çok hoş korelasyon ve kombinasyonlar kurdu. Mütevazı olduğu kadar emin ve vakûr bir edâ ile "niye Eyüp'e sahip çıkmak gerekir" onu anlattı. "İnsan düştüğü yerden ayağa kalkarmış". Bizde Eyüp'te düştük, burdan ayağa kalkacağız. Eyüp'ün ayağa kalkışı demek topyekün İstanbul'un ve dolayısı ile Türkiye'nin ayağa kalkmasıdır" dedi.

Sempozyum Düzenleme Komitesi ve Bilim Komitesi adına konuşan Prof. Dr. Örcün Barışta hocamız Eyüp'te yapılan tarihi, kültürel ve sanatsal çalışmaların niteliğine atıf yaparak, "tüm bilim sanat kültür camiasını Eyüp'e ve Eyüp Belediyesini tanımaya ve izlemeye çağırıyorum. Burada önemli ve nitelikli çalışmalar yapılıyor". Çeşme odaklı sürdürdüğü slayt gösterili konuşması bol nükte ve esprilerle süslü idi. İzleyiciler ve genç araştırmacılar için çok renkli bir konuşma olarak kayda geçen Barışta Hocamızın sözleri, biz Eyüp Belediye çalışanlarını ziyadesi ile mutlu etti.

Ahmet Genç Başkan Hocalar adına kıdemli hocalarımız Semavi Eyice, Oktay Aslanapa ve Gönül Cantay'a çiçek sundu. Ayrıca tüm anneler adına Örcün Hocamıza Anneler Günü çiçeği takdim etti. Bayan izleyicilere ise gül dağıtıldı.

Konuşmaların ardından Eyüp'ün mutena köşelerinden biri kabul edilen Mihmandar da misafirlerimize geleneksel Türk lezzetlerinden örnekler sunuldu. Muhabbet koyulaşmışken kimi misafirlerimiz Eyüpsultan da Cuma telâşesine, kimide Eyüpsultan meydanındaki mahşeri kalabalığı görüntülemeye çıktı.

Öğleden sonra ilk oturumu Prof. Dr. Oktay Aslanapa yönetti. Oturumda Semavi Eyice **“Eyüpsultan'da Bir Şeyhülislâm Türbesi”** Sabiha Tansuğ, **“1964'te Eyüp'te Piyerloti Kahvesi”** Dr. Ahmet İnan, **“Eyüp İmareti (Mihrişah Valide Sultan İmareti)”** Yrd. Doç. Dr. Mevlude Kaptı ve Yrd. Doç. Dr. Binnur Kırac **“Monografik Bir İnceleme; Silahrarağa Elektrik Santrali”** Yrd. Doç. Dr. Mustafa Güler, **“Eyüp'lü Yahya Paşa ve İstanbul'daki Eserleri”** Gündegül Parlar, **“Mehmet Nermi Haskan”** Dr. Hür Mahmut Yücer, **“Eyüp'te Medfun Osmanlı Şeyhülislâmı Kadıza-de Mehmet Tahir Efendi ve Bir Eseri”** Hülya Yalçın, **“Eyüp Oyuncakları Müzesi Programı”** konularını anlattılar. Sabiha Tansuğ'un 30-40 yıllık yakın tarih kesitinde bize yaptırdığı tarihsel gezinti çok etkileyiciydi. Piyerlotiyi son haliyle bilenler bu tebliğ ile çok şeyi yeniden keşfettiler. Tansuğ, Piyerlotide yapılan olağanüstü çalışmalarından sitayişle bahsetti. Emeği geçenleri kutladı. Gündegül Parlar Mehmet Nermi Haskan'ı anlatırken izleyicilere **“işte size bu güzel insan'a yıllarca hayat arkadaşlığı yapan hanımefendi”** diyerek rahmetli Mehmet Nermi Haskan'ın eşi Gülören hanımı takdim etti. Bende ilâve yaparak eşi, kardeşi, torunları, gelinleri diye tüm aileyi misafirlere tanıtmış olduk.

8 Mayıs 2004 cumartesi günü II. Oturumu Uğur Derman yönetti. Oturumda Prof. Dr. Örcün Barışta, **“İstanbul Çeşmeleri Arasında Eyüpsultan Çeşmelerinin Yeri ve Önemi”** Dr. Zübeyde Cihan Özsayiner, **“Cezri Kasım Paşa Camii ve Kâbe Tasvirli Pano”** Dr. Erman Güven, **Eyüpsultan Türbesi Envanterine Kayıtlı Eserler”** Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yaramış, **Feshanenin İlk Kuruluş Yılları”** İsmail Orman, **Eyüpsultan Türbesinin geçirdiği Değişimler** Levent Kum, **Sultan Reşad Türbesinde Çini Tasarımı”** Talha Uğurluel, **Eyüp Mezar Taşlarında Cennet Meyveli Mezar taşları”** Fahrettin Bozdağ, **Sıbyan Mektepleri ve Eyüp'teki Sıbyan Mektepleri”** konularını sundular.

Bu oturumda konuşan Barışta, açılıştaki yaptığı konuşmaya da göndermeler yaparak Medeniyetimiz ve Çeşme/Sebil yani su ögesi, su medeniyeti üzerine konuştu. 127 çeşmesi bulunan Eyüp'ün 50'ye çeşmesinin onarıldığı suyunun aktıldığından övgü ile bahsetti. Z. Cihan Hanım geçen yaz çalınan Eyüp/Cezri Kasım Camiinin Kâbe tasvirli çini panoyu anlatarak bu acil ve mübrem konuya dikkat çekti. Erman Güven Başkan'a hitaben artık Eyüp Müzesini kurmalı. Eyüp'e ait bir çok materyal artık Eyüp'e dönmeli diyerek Eyüp Müzesinin ehemmiyet ve aciliyetinden bahsetti. Feshaneyi Ahmet Yaramış Hoca anlattığı günlerde (8 Mayıs 2004) Büyükşehir Belediyesi Feshaneyi Kültür ve Turizm Bakanlığına devretmek üzereydi. Dolayısıyla Feshanenin canlı gündemine bizlerde mütevazı bir katkıda bulunmuş olduk. II. Oturumda konuşması gereken Talha Uğurluel o gün oturuma yetişemedi. Tebliğini ertesi gün oturum başkanına teslim etti. Fahrettin Bozdağ'ın Sıbyan Mektepleri üzerine yaptığı konuşma hayli tartışma yarattı. Bozdağ notlarını aldı, **“tebliğimde bunlara yer vereceğim”** dedi ve yer verdi.

III. Oturumu Prof. Dr. Selçuk Mülayim başkanlık yaptı. Bu oturuma Prof. Dr. Gönül Cantay, **“Kaynaklarda Eyüpsultan”** Prof. Dr. Zekiye Yenen, **“Eyüp'ü Planlamak”** Prof. Dr. Suphi Saatçi ve Yrd. Doç. Dr. Sedat Kurugöl **“Eyüp'te Bazı tarihi Yapılardaki Yıpranmalar Üzerine Gözlemler”** Prof. Dr. Ahmet Ersen ve Mehmet Ulukan, **“Afife Hatun Tekkesi ve Restitüsyon Önerisi”** Dr. Sibel Onat Hattap ve Nil Köroğlu, **“Eyüp'te Önemli Bir Kültür Varlığı; Rami Kışlası”** Dr. Elmon Hançer, **“Eyüp'te Ermeni Kilseleri”** Dr. Şükrü Sönmezer, **“Bir Oran Araştırması; Zal Mahmut Paşa Camii”** Tülay Sezgin, **“Türk Mezar Geleneği ve Çifte Gelinler Türbesi”** konularını sundular.

Rami Kışlasının tekrar gündeme gelmesi önemli idi. Sn. Hattap ve Köroğlu bunu vukufiyetle yaptılar. Umulurki Rami Kışlası tez elden kurtulur. Osmanlı **“Kerim Devlet”** idealini 600 yıl yaşattı denilir. İşte güzel örneği Eyüp gibi dini sembol ve ritüellerin yoğun olduğu ve yaşandığı beldede iki adet Ermeni Kilisesi. Konuyu kendisinde Ermeni vatandaşımız olan Sn. Dr. Elmon Hançer anlattılar. AB sürecinde bu birliğin Din Birliği (Haçlı Birliği) olmaması gerektiğini söyleyen ve Türkiye'nin üyeliği hususunda Avrupa bu anlamda sınav verdiğini söyleyen Başbakan Erdoğan çok haklı olmalı. Osmanlı **“Kerim Devlet”** olarakta bu sınavı vermiş. Bakalım Avrupa Birliği verebilecek mi?

9 Mayıs 2004 Pazar günü, IV. ve son oturuma Prof. Dr. Gönül Cantay başkanlık yaptı. Oturumda Prof. Dr. Mehmet Şeker, **“Menakiplerin Türk Kültürü ve Eyüp Tarihindeki Yeri”** Doç. Dr. Davut Dur-

sun, "Eyüp Genel Seçimleri Üzerine" Mehmet Nuri Yardım, "Edebiyatçıların Gözü İle Eyüp" Doç. Dr. Sadık Sarısamam, "1. Dönem T.B.M.M'de Eyüplü Bir Mebus: Yahya Galip Bey" Dr. Candan Nemlioğlu, "Sultan Reşad Türbesindeki Kalem İşleri" Yrd. Doç. Dr. Naci ve Meral Şahin, "Osmanlı Arşivi Belgelerine ve Seyyahlarına Göre 17. ve 18 Yüzyıllarda Eyüp'te Sosyo Ekonomik yapı ve özellikleri" Dr. Zehra Öztürk, "Eyüp'te Medfun Bir Hanım Müstensih" Ahmet Yaşar, "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında eyüp Kahvehaneleri"ni konuştular. Uzun süren oturumda Doç. Dr. Sarısamam'ın Yahya Galip Bey ile alakalı konuşmasında, Y. Galip Kargı ailesinde misafirlere toplantıda olduğunu ve tanıştırmak üzere takdim ettiğini vurgulamalıyım. Âdeta uygulamalı konferans haline dönüştü. Bu verimli tanışıklık işbirliğine dönüştü. Sn. Sarısamam, Seher Hanım (Kargı'nın Torunu), Eyüp Belediyesi işbirliği ile bir Yahya Galip Kargı kitabı yapmaya karar verildi.

Son oturumun ardından Prof. Dr. Örcün Barışta değerlendirme konuşması yaptı. Tebliğler üzerinde teker teker durdu. "Konuşmalar esnasında yapılan müdahalelerin yerinde ve isabetli olduğunu, kimşenin alınganlık göstermemesi gerektiğini, tebliğcilere müspet katkı olarak addedilmesi icap ettiğini" vurguladı. "Eyüp Belediyesinin böylesine bilimsel bir platform'a zemin hazırladığı ve bunda da istikrarlı oduğu için takdiri hak ettiğini" söyledi.

Hocamıza ilâveten bende kapanış kısmında "ortada bir başarı varsa demiyorum, var diyorum. Bu başarı değerli katılımcı ve tebliğcilere ait olduğunu, bizimse Belediye olarak bu kaliteye yakışır elbise diktığımızı" söyledim.

Değerlendirmelerin ardından yemek faslı, geleneksel Haliç'te motor gezisi, kalabalık bir heyetle Piyerlotide veda çayımızı içtik. Büyükşehir Belediyesinin tepede yaptığı tesislerde çaylarımızı yudum-larken Halice, Sarayburnuna, Marmaraya doğru nazarlarımızı yönelttik ve dedik ki. "İstanbul bir tane. Başka İstanbul yok. Eyüp, bu İstanbul yüzüğündeki elmas taş gibi. Onu korumalı ve onun üzerine titremeliyiz. Ve bunu hep yapmalıyız....."

2004 yılı ülkemizde devlet ve millet olarak yeni toparlanmalara sahne olurken, dünya arenasında maalesef üzücü olaylar meydana geldi. İsrail Filistin'deki soykırımı ile, ABD Iraktaki vahşete varan işgali bu coğrafyaların insanları olarak bizleri derinden etkiledi.

Bizler yeni dönemde (2004-2009) 5 yıllık periyotta, 3. dönemin diğer dönemleri de aşarak devamı için programımızı yaparak yola devam ettik. Geçen yıl (2003) yayınladığımız 4 ciltlik Meşhurlar setimizi CD ortamına taşıdık. 8 cilt Sempozyum kitabımızdan 30'u aşan tebliğ seçerek İngilizce'ye çevirdik. (Nasipse 2005 yılı içinde CD kitap olarak Türkçe/İngilizce yayınlayacağız). Mayıs 2004'te sergisini açtığımız Eyüp Fotoğraflarını, Fotoğrafçı Şener Türkmenoğlu'nun da yardımı ile albüm haline getirme aşamasındayız. (İnşallah 2005'te yayını tamamlanmış olacak) Eyüp Şehir Müzesiyle alakalı olarak Büyükşehir, Bakanlık Üniversite ve özel kişi- kuruluşlarla olan irtibatımız sürmekte. 2005 yılı içinde müzemizi açmayı planlamaktayız. Halil İnalçık hocamız Toplumsal Tarih Vakfı ve İSAM işbirliği ve müşavereleri ile Eyüp Şerife Sicillerini 2005'ten itibaren "tezgaha alacağımızı" bildirelim. Aynı bağlamda Eyüp Ansiklopedisi'nin de hazırlıklarının sürdüğünü ilave etmeliyim.

IX. toplantının davet mektuplarını gönderdik (Aralık 2004) cevaplar gelmeye başladı. İnşallah yine çok oylumlu ve katılımlı bir toplantı hazırlıkları içindeyiz. Toplantıda ve tabii ki kitabımızda taahhüt ettiğimiz işlerin çoğunun müjdesini vermeyi umud ediyoruz.

Bu yıl da gayet verimli alanlara dikkat çeken çalışmaları ek bölüme aldık. Ana bölümle bütünlük arzeden, neredeyse onların birer mütemmim cüzü olan yazılar için değerli dostlara ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Her yıl ve her kitapta yaptığımız gibi bu yıl ve bu kitabımızda da teşekkür faslını unutmuyoruz. Örcün hocamız ve Gündegül hanıma teşekkürler ettikten sonra, teknik işlerde yardımcı olan İlgi Ajansa Ahmet Geçer'e ellerine sağlık diyoruz. Sekreteryada altı yedi ay boyunca çalışan Mithat Ademoğlu ve Mehmet Ünal'a teşekkür ediyoruz.

Sağ olsunlar, Varolsunlar.

Gayret bizden, başarı Allah'tandır.

İrfan Çalışan
Kültür ve Turizm Müdürü

